

Leerplicht jaarverslag 2017-2018

Voorkomen is beter dan genezen

We spreken in Nederland van 'leerplicht'. Maar eigenlijk hebben we het over 'het recht op onderwijs voor alle kinderen'. Alle kinderen moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen en hun talenten te ontdekken. Op deze manier kunnen ze een goede basis leggen voor hun toekomst.

In sommige gezinnen zien we helaas dat kinderen te vaak, te laat of zelfs helemaal niet naar school gaan. Vaak is er dan meer aan de hand dan alleen maar 'ik heb geen zin'. Om een kind én ouders hierbij te helpen, zoeken we vanuit leerplicht de samenwerking met scholen en hulpverlening. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Net als samen in actie komen. Maar als het nodig is, aarzelen we niet om te handhaven.

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Door vroeg te handelen, voorkomen we schooluitval en kunnen kinderen zich voorbereiden op hun toekomst.

Paul Loermans
Wethouder Onderwijs

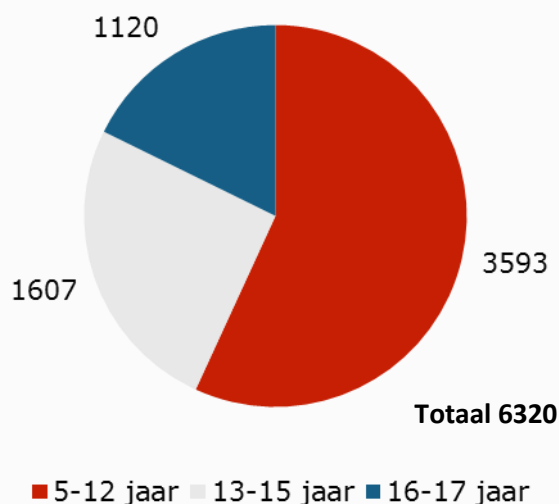
Leerplicht, hoe werkt het?

Het doel van de leerplichtwet is het recht op onderwijs voor alle kinderen tussen 5 en 18 jaar te waarborgen. Ieder kind heeft recht op onderwijs en tegelijk de plicht om naar school te gaan. Jongeren die elke dag naar school gaan, werken aan hun toekomst! De gemeente heeft een centrale (wettelijke) rol in het toezicht op de naleving van de leerplichtwet. Die rol wordt in de praktijk uitgevoerd door de leerplichtambtenaar. Dit doen de leerplichtambtenaren door alle jongeren tussen de 5 en 18 jaar een passend traject aan te bieden met onderwijs op de eerste plaats. Pas als onderwijs niet mogelijk is wordt gekeken naar andere vormen van participatie, dagbesteding of zorg.

Maatwerk kan alleen gerealiseerd worden door een goede samenwerking met onze partners en scholen, waarbij we niet praten over, maar juist mét de leerling en ouders. Essentieel hierbij is om zo snel mogelijk in beeld te komen, zodat er preventief gehandeld wordt en escalatie van problemen voorkomen wordt. Bij zwaardere problematiek wordt opgeschaald naar de benodigde hulpverlening. In Wijchen is er een goede samenwerking tussen leerplicht en de scholen zowel binnen als buiten de gemeentegrens.

Door samen te werken aan een vroegtijdige signalering en de bijbehorende interventies kunnen we leerlingen en hun ouders helpen waar nodig.

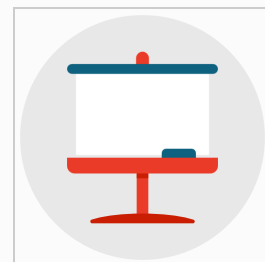
Aantal leerlingen

Leerplicht-kwalificatieplicht

Een kind is volledig leerplichtig vanaf het 5e jaar tot aan het einde van het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt. Aansluitend op de volledige leerplicht volgt de kwalificatieplicht. Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit voor leerlingen die in de regiogemeenten wonen.

De kwalificatieplicht loopt door tot de leerling 18 jaar wordt of stopt wanneer de leerling een startkwalificatie heeft. Een startkwalificatie is een HAVO- of VWO- diploma, of een diploma op minimaal MBO-2 niveau.

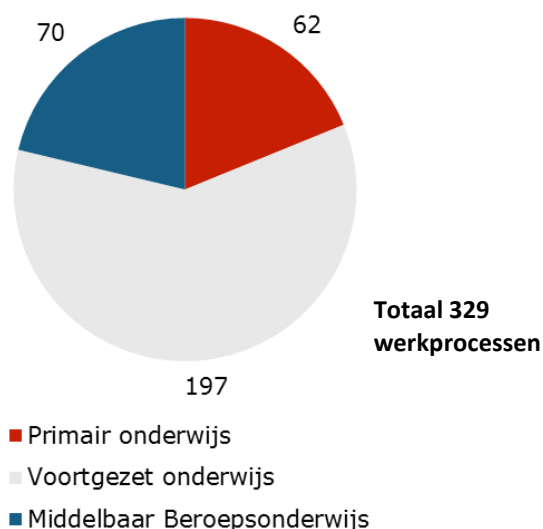

Werkprocessen

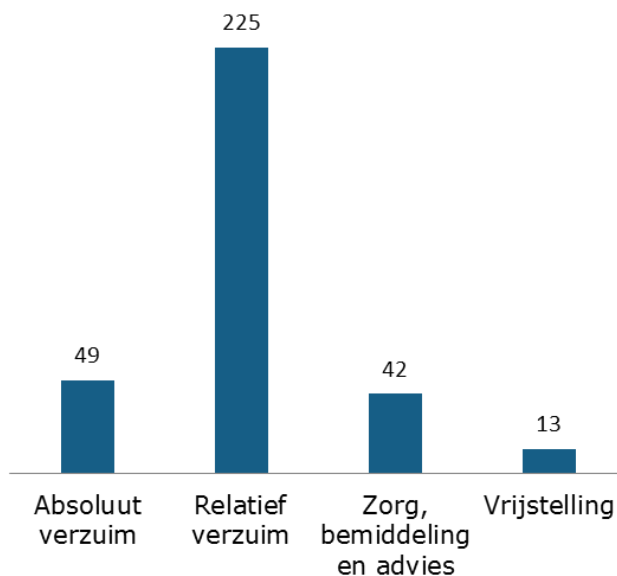
De school is wettelijk verantwoordelijk voor het melden van alle soorten verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin de betreffende leerling woont. Het is dus erg belangrijk dat verzuim (ook het te laat komen) goed door school wordt geregistreerd. Alleen zo ontstaat er inzicht in verzuimgedrag en is er een goede basis om actie te ondernemen. Wanneer leerplicht een verzuimmelding van een school ontvangt, wordt er een werkproces opgestart (hierin wordt de melding geregistreerd en de activiteiten van de leerplichtambtenaar vastgelegd). Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt.

Er zijn verschillende soorten verzuim, namelijk absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) en relatief verzuim (wel ingeschreven op een school, maar er is sprake van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim). Onder relatief verzuim valt ook luxe verzuim (leerling is, zonder toestemming van school of leerplichtambtenaar, op vakantie) en signaalverzuim (verzuim is gerelateerd aan zorg).

Verdeling per onderwijssoort

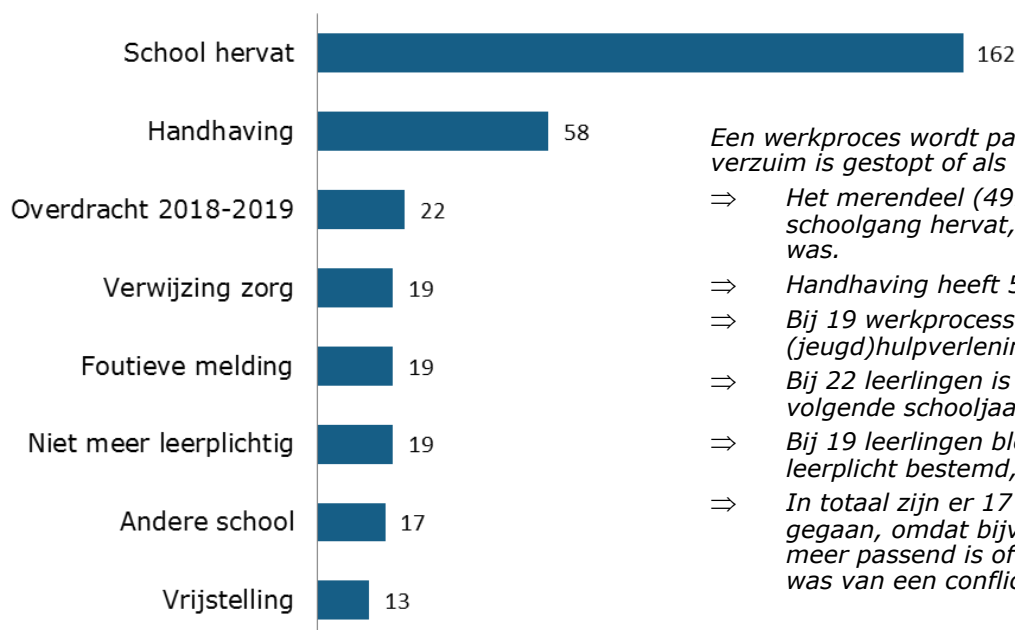

Soorten werkprocessen

In het schooljaar 2017-2018 heeft leerplicht 329 dossiers verwerkt. Dit is een forse stijging in vergelijking met het vorige schooljaar (276 dossiers). Deze stijging zit met name in de leeftijdscategorie 13-15 jaar (van 65 naar 112 dossiers). Het regulier onderwijs laat de grootste stijging zien: 60% en is verspreid over alle typen verzuim. In 5,2% alle leerplichtige leerlingen (5-18 jaar) (op een totaal van 6320 leerlingen) is de leerplichtambtenaar betrokken geweest. Relatief verzuim komt het meest voor (69%). Hiervan gaan 5 meldingen over luxe verzuim. Bij de werkprocessen zorg, bemiddeling en advies, is er geen sprake van ongeoorloofd verzuim, maar is de leerplichtambtenaar preventief betrokken geweest om ongeoorloofd verzuim te voorkomen.

Resultaten werkprocessen

Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt of als er een vrijstelling is afgegeven.

- ⇒ Het merendeel (49.2%) van de leerlingen heeft de schoolgang hervat, zonder dat er een vervolgactie nodig was.
- ⇒ Handhaving heeft 58 keer (17.6%) plaatsgevonden.
- ⇒ Bij 19 werkprocessen (5.8%) is verwezen naar (jeugd)hulpverlening.
- ⇒ Bij 22 leerlingen is het werkproces voortgezet in het volgende schooljaar.
- ⇒ Bij 19 leerlingen bleek de verzuimmelding niet voor leerplicht bestemd, maar is er wel advies gegeven.
- ⇒ In totaal zijn er 17 leerlingen naar een andere school gegaan, omdat bijvoorbeeld het onderwijsaanbod daar meer passend is of omdat er op de oude school sprake was van een conflictsituatie.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerplichtige leerlingen (5 tot 18 jaar) die zonder geldige reden, zoals ziekte of ont-heffing, de school niet bezoeken en dus thuis zitten.

In Wijchen hebben we in schooljaar 2017-2018 12 keer met een thuiszitter te maken gehad:

- ⇒ bij 9 leerlingen was er niet direct een passend onderwijsaanbod;
- ⇒ bij 3 leerlingen was er sprake van ongeoorloofd verzuim.

Naast deze thuiszitters, zitten er ook leerlingen thuis door ziekte (bijvoorbeeld psychische problematiek). Vanuit leerplicht hebben wij geen wettelijke taak, omdat er sprake is van geoorloofd verzuim. Deze leerlingen zijn dankzij M@ZL wel in beeld.

M@ZL

Vorig schooljaar hebben we kennis gemaakt met het project M@ZL. M@ZL staat voor Medische Advise-ring Ziekgemelde Leerling. Het is een landelijke aanpak, ontwikkeld door de GGD en de scholen.

Het is een project om ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Twijfelachtige ziekmeldingen van leerlingen worden onderzocht, zodat enerzijds het verzuim wordt beperkt en anderzijds vroegtijdige signalering van ernstiger problematiek plaatsvindt.

Met deze methode worden ook zieke thuiszitters in beeld gebracht waarbij gekeken wordt welk traject het best past.

Handhaving

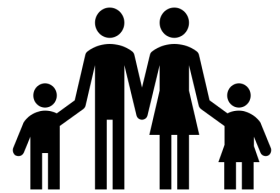
Een groot deel van de interventies door de leerplichtambtenaar wordt goed afgesloten met heldere afspraken die ertoe leiden dat de leerling weer naar school gaat. Maar wanneer deze afspraken niet tot het gewenste resultaat leiden, kan de leerplichtambtenaar overwegen om handhavend op te treden.

- ⇒ *Er is 47 keer een formele waarschuwing afgegeven.*
- ⇒ *4 Leerlingen zijn naar Halt verwezen. Dit is een straf op maat. Een jongere komt dan niet direct in aanraking met het Openbaar Ministerie (OM). Bureau Halt, die de straf uitvoert treedt corrigerend op naar de leerling.*
- ⇒ *In 7 gevallen is een proces-verbaal opgemaakt. Het OM bepaalt dan welke strafmaatregel er volgt.*

MAS: pas toe of leg uit

Om het verzuim meer preventief aan te pakken, hebben de branche organisatie In-grado, Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. Dit vanuit de volgende gedeelde visie:

- ⇒ het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma;
- ⇒ vroegtijdige inzet van (jeugd)hulpverlening bij verzuim;
- ⇒ ketensamenwerking die bijdraagt aan een effectieve aanpak van schoolverzuim;
- ⇒ de aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Wanneer er sprake is van verzuim, ontvangt de leerplichtambtenaar een melding van school of worden door de ouders betrokken. Vervolgens nodigt de leerplichtambtenaar ouders en leerling en eventueel school uit voor een gesprek. Op basis van de uitkomst van het gesprek zijn er op grond van de MAS verschillende opties mogelijk:

- doorverwijzing naar vrijwillige (jeugd)hulpverlening bij de wijkteams;
- Halt-straf schoolverzuim;
- drang/dwang in een civiel kader (opschaling binnen de (jeugd)hulpverlening);
- dwang in een strafrechtelijk kader (proces verbaal).

De keuze van de route helpt om tot een aanpak te komen die aansluit bij het probleem en ingaat op de achtergrond van het verzuim. De rol van de leerplichtambtenaar is hierdoor in situaties waarin er een hulpvraag ligt achter het verzuim, anders geworden. Er wordt eerst ingezet op een traject vanuit de (jeugd)hulpverlening. Op deze manier voorkomen we verdere escalatie en zwaardere hulpverlening op termijn. De nadruk ligt hiermee nog meer op preventie. Lokaal zijn er afspraken gemaakt waardoor leerplicht en (jeugd)hulpverlening goed op elkaar aansluiten. Het doel van de samenwerking is het creëren van een gezamenlijk plan dat het beste voor de leerling.

Vrijstellingen

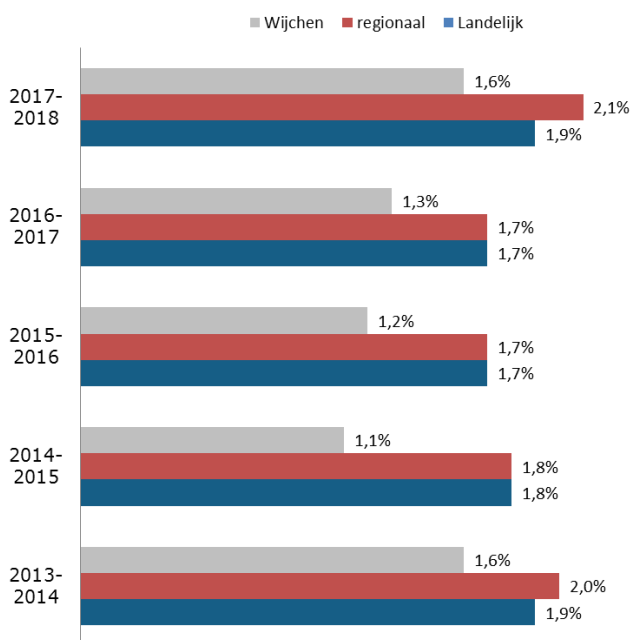
Kinderen kunnen op basis van een aantal redenen worden vrijgesteld van de leerplicht. In schooljaar 2017-2018 zijn 13 aanvragen gedaan waarvan er 9 zijn toegekend;

- ⇒ bij 1 leerling was er sprake van een vrijstelling van inschrijving op grond van artikel 5 lid a (wegens psychische en/of lichamelijke omstandigheden);
- ⇒ bij 1 leerling was er sprake van een vrijstelling op grond van artikel 15 (volgen van ander onderwijs);
- ⇒ bij 7 leerlingen was er sprake van een vrijstelling van geregeld schoolbezoek.

Voortijdig schoolverlaters

Wanneer een leerling zijn opleiding zonder diploma verlaat en ook niet doorstroomt naar een andere onderwijssoort, is er sprake van schooluitval. Een deel van de leerlingen dat uitvalt, begint na verloop van tijd opnieuw aan een opleiding, bijvoorbeeld in het voortgezet algemeen onderwijs voor volwassenen (VAVO).

Degenen die niet terug naar school gaan, zijn vsv'ers. Zij zijn niet in het bezit van een mbo niveau 2, havo of vwo-diploma en beschikken daarom niet over een startkwalificatie. De stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) zet in 2017-2018 opnieuw door. Dit is een landelijke trend die mogelijk te verklaren is door de instroom van asielzoekers en groenpluk (gaan werken zonder diploma). Daarnaast zijn psychische problemen een bekende veroorzaker van vroegtijdige schooluitval.

Vsv-cijfers

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Wijchen is in het schooljaar 2017-2018 gestegen van 1.3% naar 1,6% (60 leerlingen). Wel blijft het aantal voortijdig schoolverlaters onder het landelijke gemiddelde van 1.9%.

De RMC regio (Arnhem Nijmegen) laat een grote stijging zien van 1.7% in 2016-2017 naar 2.1% in het jaar 2017-2018.

Van de in totaal 60 voortijdig schoolverlaters in Wijchen komen er 7 uit het voortgezet onderwijs en 53 leerlingen hebben het MBO verlaten.

- ⇒ 2 leerlingen zijn jonger dan 18 jaar.
- ⇒ 58 leerlingen hebben tussen hun 18e en hun 23e de school verlaten zonder startkwalificatie.

Beleidsontwikkelingen

- Door de ambtelijke fusie zijn er binnen de WDW (werkorganisatie Druten-Wijchen) drie leerplicht-ambtenaren werkzaam. Hiermee is de kwetsbaarheid van de solofunctie verdwenen. Niet alleen kunnen de leerplichtambtenaren elkaar vervangen bij afwezigheid, ook kunnen ze profiteren van elkaars kennis. Er zijn wekelijks overlegmomenten om casuïstiek en ontwikkelingen te bespreken.
- Om leerplicht en (jeugd)hulpverlening goed op elkaar aan te laten sluiten voert leerplicht regelmatig overleg met het sociaal wijkteam. De leerplichtambtenaar maakt ook binnen het sociaal wijkteam deel uit van het team onderwijs. Zo zijn er korte lijnen en kunnen we voor iedere leerling maatwerk bieden.
- De leerplichtambtenaren van de gemeenten Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar en de Werkorganisatie Druten-Wijchen werken intensief samen. Deze regionale samenwerking is geïntensiveerd door de benoeming voor elkaars gemeenten. Hierdoor kunnen de leerplichtambtenaren elkaar in de regio vervangen wanneer nodig.
- Maandelijks vindt er een Regionaal Overleg Leerplicht (ROL) plaats. Er is ruimte voor overleg, om kennis uit te wisselen en voor deskundigheidsbevordering. De regionale beleidsontwikkelingen staat ook op de agenda. Hiervoor sluit een beleidsambtenaar van de werkorganisatie Druten-Wijchen aan om ons te informeren, maar ook om signalen uit de praktijk mee te nemen. Bureau Leerplicht Nijmegen is ook afgevaardigd, zodat ontwikkelingen binnen de kwalificatieplicht besproken worden. Met regelmaat worden netwerkpartners uitgenodigd om af te stemmen en de samenwerking te vergroten.
- Het regionaal verzuimprotocol V(S)O (voortgezet (speciaal)onderwijs) is op 22 februari 2018 definitief gemaakt en vervolgens bij alle regiogemeenten vastgesteld.